

V zadevi Gluhar proti Republiki Sloveniji

je Evropsko sodišče za človekove pravice (tretja sekcija) v senatu, ki so ga sestavljali:

gospod C. BIRSAN, *predsednik senata*,

gospod B. M. ZUPANČIČ,

gospod V. ZAGREBELSKY,

gospa A. GYULUMYAN,

gospod DAVID THOR BJDRGVINSSON, gospa I. ZIEMELE,

gospa I. BERRO-LEFEVRE, *sodniki*,

in gospod V. BERGER, sodni tajnik,

po posvetovanju za zaprtimi vrati 30. novembra 2006 izreklo naslednjo sodbo, ki je bila sprejeta istega dne:

POSTOPEK

1. Zadeva je bila sprožena s pritožbo (št. I4852/03) proti Republiki Sloveniji, ki jo je pri Sodišču na podlagi. 24. člena Konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin (v nadaljevanju: Konvencija) 30. aprila 2006 vložila slovenska državljanka gospa Ana Marija Gluhar (v nadaljevanju: pritožnica).
2. Pritožnico je zastopala odvetnica gospa Darja Roblek. Slovensko vlado (v nadaljevanju: Vlada) je zastopal njen zastopnik gospod L. Bembič, generalni državni pravobranilec.
3. Pritožnica je na podlagi prvega odstavka 6. člena Konvencije zatrjevala, da je bilo trajanje postopka pred domačim sodiščem, v katerem je bila udeležena kot stranka, predolgo. Navajala je tudi pomanjkanje učinkovitega domačega pravnega sredstva v zvezi s predolgim trajanjem sodnega postopka (13. člen Konvencije).
4. 16. septembra 2005 je Sodišče odločilo, da o pritožbi glede predolgega trajanja postopka in glede pomanjkanja učinkovitih pravnih sredstev v zvezi s tem obvesti Vlado. V skladu s tretjim odstavkom 29. člena Konvencije je odločilo, da hkrati odloči o dopustnosti pritožbe in o utemeljenosti zadeve.

DEJSTVA

1. Pritožnica je bila rojena leta 1938 in živi v Žirovnici. *1. Postopek denacionalizacije*

1. Dne 1. junija 1994 je Občina Ljubljana Center glede denacionalizacije odločila v prid pokojnega I.Z. in določila, da mu bo vrne lastništvo nad določeno nepremičnino, ki jo je imel pred letom 1948. Odločbo je podala na osnovi zahteve, ki jo je 8. marca 1993 vložila A.P. – ena od potencialnih dedinj in poznejša lastnica denacionalizirane posesti I.Z.
2. Dne 1. marca 1995. je Upravna enota Ljubljana, Izpostava Center – odgovorna za postopek denacionalizacije po reformi javne uprave – ponovno delno začela postopek denacionalizacije.

8. A.P. se je pritožila na odločbo z dne 1. marca 1995; zahtevala je tudi, da se razveljavi odločba z dne 1. junija 1994. Pritožbo je 5. januarja 1996 zavrnilo Ministrstvo za gospodarske dejavnosti.

9. Dne 14. februarja 1996 je A.P. sprožila upravni spor proti odločitvi Ministrstva za gospodarske dejavnosti.

10. Dne 15. julija 1997 je pritožnica vložila prošnjo, da se vključi v postopek kot stranka, ki je posegla v postopek. Kopija prošnje A.P. je bila pritožnici vročena 16. avgusta 1997.

li. Dne 2L februarja 2001 je Upravno sodišče ugodilo zahtevi in razveljavilo odločbo z dne 5. januarja 1996 ter predalo zadevo Ministrstvu za okolje in prostor. Sodba je bila pritožnici vročena na nedoločen datum.

1. Dne 19. marca 2001 se je pritožnica pritožila na sodbo Upravnega sodišča. Dne 26. marca 2003 je Vrhovno sodišče RS zavrnilo pritožbo.
2. Kasneje, dne 9. oktobra 2003 je Ministrstvo za okolje in prostor (11. odstavek zgoraj) razveljavilo odločbo z dne 1. marca 1995, toda zavrnilo zahtevo A.P. za razveljavitev odločbe z dne 1. junija 1994.

1. Dne 3. decembra 2003 je A.P. vložila (novo) zahtevo za razveljavitev odločbe z dne 1. junija 1994.

Dne 22. decembra 2003 je Upravna enota Ljubljana odločila, da je odločba o denacionalizaciji z dne 1. junija 1994 neveljavna in odredila, da se prejšnje lastništvo nad omenjeno nepremičnino vpiše v Zemljiško knjigo. Zahteva za denacionalizacijo z dne 8. marca 1993 je bila poslana pristojnemu oddelku Upravne enote Ljubljana, ki naj bi odločal o zahtevi.

3. Dne 16. aprila 2004 je Okrajno sodišče v Ljubljani odločilo o spremembi v Zemljiški knjigi.

Dne 10. junija 2004 je to sodišče zavrnilo ugovor pritožnice.

Dne 8. decembra 2004 je Višje sodišče v Ljubljani zavrnilo pritožbo pritožnice. Odločba je bila vročena pritožnici 27. decembra 2004.

4. Zdi se, da postopek denacionalizacije še vedno poteka pri Upravni enoti Ljubljana (14. odstavek zgoraj).

2. Postopek dedovanja

17. Dne 19. decembra 1996 je pritožnica, ki je trdila, da je dedinja po I.Z., na Okrajno sodišče v Ljubljani vložila zahtevo, da se začne postopek dedovanja, ki zadeva nepremičnino, katera je bila vrnjena z odločbo o denacionalizaciji z dne 1. junija 1994 (6. odstavek zgoraj).

Dne 6. marca 2001 oziroma 25. marca 2002 sta dva zakonita sorodnika vložila prošnjo, da se vključita v postopek dedovanja. Zadeva je bila obravnavana 7. oktobra 2002.

1. Dne 2. februarja 2003 je Okrajno sodišče v Ljubljani prekinilo postopek dedovanja, ker je ugotovilo, da postopek denacionalizacije še vedno poteka. Odločilo je, da bi bilo postopek mogoče obnoviti, ko bi se končal postopek denacionalizacije. Sklep je bil vročen pritožnici 15. marca 2003.

2. Dne 27. marca 2003 se je pritožnica pritožila nad odločitvijo, da se postopek dedovanja prekine.

Dne 20. aprila 2004 je sodišče zahtevalo od pritožnice, naj plača stroške

pritožbe.

1. Po besedah Vlade sta se oba odvetnika pritožnice 15. oktobra 1998 in 11. septembra 2002 umaknila s primera. Dne 5. aprila 2004 je pritožnica najela tretjega odvetnika.

1. Dne 6. maja 2004 je pritožnica zahtevala nadaljevanje postopka dedovanja glede posesti, ki jo je obnovila odločba o denacionalizaciji Upravne enote Ljubljana z dne 9. januarja 2004 v očitno Ločenih postopkih. Predlagala je, da sodišče pridobi podatke o ostalih dedičih z objavo v Uradnem listu.
2. Dne 30. septembra 2004 je sodišče prosilo pritožnico, naj obvesti sodišče, ali še vedno vztraja pri pritožbi z dne 27. marca 2003. Dne 13. oktobra 2004 je pritožnica potrdila, da bo nadaljevala s pritožbo.
3. Dne 15. oktobra 2004 je pritožnica dopolnila pritožbo. Postopek je v teku.

PRAVO

I. ZATRJEVANA KRŠITEV PRVEGA ODSTAVKA 6. ČLENA IN 13. ČLENA KONVENCIJE

4. Pritožnica se je pritožila zaradi dolgega trajanja postopka dedovanja. Sklicevala se je na prvi odstavek 6. člena Konvencije, ki določa:

»Vsakdo ima pravico, da o njegovih civilnih pravicah in obveznostih ... v razumnem roku odloča ... sodišče.«

1. Vsebinsko je pritožnica nadalje navajala, da pravna sredstva, ki so v Sloveniji na voljo glede nerazumno dolgih sodnih postopkov, niso učinkovita. 13. člen Konvencije določa:

»Vsakdo, čigar pravice in svoboščine, zajamčene s to Konvencijo, so kršene, ima pravico do učinkovitih pravnih sredstev pred domačimi oblastmi, in to tudi, če je kršitev storila uradna oseba pri opravljanju uradne dolžnosti.«

B. Dopustnost

1. Vlada se je sklicevala na to, da niso bila izčrpana domača pravna sredstva.
2. Pritožnica je izpodbijala to navedbo in trdila, da domača pravna sredstva niso učinkovita.
3. Sodišče ugotavlja, da je obravnavana pritožba podobna zadevam *Belinger* in *Lukenda* (*Belinger proti Sloveniji* (odl.), št. 42320/98, 2. oktober 2001, in *Lukenda proti Sloveniji*, št. 23032/02, 6. oktober 2005). V teh zadevah je Sodišče zavrnilo ugovor Vlade o neizčrpanju domačih pravnih sredstev, saj je ugotovilo, da pravna sredstva, ki jih je pritožnik imel na voljo, niso bila učinkovita. Sodišče opozarja na ugotovitve v zadevi *Lukenda*, da predstavlja kršitev pravice do sojenja v razumnem roku sistemski problem, ki izhaja iz neustrezne zakonodaje in neučinkovitega delovanja sodnega sistema.
4. Glede obravnavane zadeve Sodišče ugotavlja, da Vlada ni predložila nobenih prepričljivih dokazov, zaradi katerih bi morale Sodišče to zadevo obravnavati drugače od uveljavljene sodne prakse.
5. Sodišče nadalje ugotavlja, da pritožba ni očitno neutemeljena v smislu tretjega odstavka 35. člena Konvencije. Prav tako ni nedopustna iz katerih koli drugih razlogov. Zato je

pritožbo razglasilo za dopustno.

B. Utemeljenost zadeve I. Prvi odstavek G. člena

a) Obdobje, ki ga je treba upoštevati

1. Obdobje, ki ga je treba pri tem upoštevati, se je začelo 19. decembra 1996, na dan, ko je pritožnica vložila zahtevo za postopek dedovanja denacionalizirane posesti I.Z., in se še ni končalo. Upoštevano obdobje je torej trajalo več kot devet let in 10 mesecev.

2. Kar zadeva postopek denacionalizacije je Vlada trdila, da se je upoštevano obdobje začelo šele 15. julija 1997, dne, ko je pritožnica zahtevala, da se vključi v postopek, kot stranka, ki je posegla v postopek. Vlada je poleg tega trdila še, da se je ta postopek zaključil s sodbo Vrhovnega sodišča RS z dne 26. marca 2003.

Sodišču se ugotavljanje začetka postopka denacionalizacije (31. odstavek zgoraj) ne zdi potrebno. Vseeno pa sodišče ugotavlja, da v predloženem gradivu ni navedeno, da bi bila v postopku denacionalizacije podana končna odločitev.

b) Razumnost trajanja postopka

1. Kar zadeva postopek dedovanja, je vlada trdila, da je zadeva zapletena, zlasti zato, ker niso bili vsi dediči I.Z. identificirani in ker je bila odločba o denacionalizaciji delno preklicana. Poleg tega so k trajanju postopka pripomogle tudi spremembe v pravnem zastopanju pritožnice.

Kar zadeva postopek denacionalizacije, je Vlada trdila, da je zadeva zapletena in da je do zamud v postopku prišlo zaradi reorganizacije upravnega sodstva leta 2000.

1. Sodišče ponovno poudarja, da je treba razumnost trajanja postopka ocenjevati glede na okoliščine zadeve in ob upoštevanju naslednjih meril: zapletenosti zadeve, ravnanja pritožnika in vpletenih oblasti ter presoje, kolikšen je bil pomen sporne zadeve za pritožnika (gl. med drugim *Frydlender proti Franciji*[GC], št. 30979196, odstavek 43, ESČP 2000-V11).

2. Kar zadeva postopek denacionalizacije, Sodišče poudarja dve obdobji neaktivnosti, za kateri je odgovorna Država: zamuda v postopku pred Upravnim sodiščem, ki je potekal pet let (odstavki 9-11 zgoraj) in zamuda dveh let med vlaganjem pritožbe in izrekom sodbe Vrhovnega sodišča RS (12. odstavek zgoraj). Sodišče ugotavlja, da postopek poteka na pristojnem oddelku Upravne enote Ljubljana že skoraj tri leta, čeprav do sedaj ni bilo vidnega napredka (14. odstavek zgoraj).

Glede argumentov, ki se nanašajo na reorganizacijo upravnega sodstva, se ne sme pozabiti na prvi odstavek 6. člena, ki nalaga državam podpisnicam, da uredijo svoje sodstvo tako, da bo izpolnjevalo vse pogoje (gl. med drugim *Tusa proti Italiji*, sodba z dne 27. februar 1992, serija A, št. 231-D, str. 41, odstavek 17).

1. Sodišče ugotavlja, da je postopek dedovanja trajal več kot devet let in deset mesecev, kar je precej dolgo trajanje postopka. To trajanje je predolgo, predvsem zaradi prekinjenega postopka, saj so čakali, da se zaključi postopek denacionalizacije. Slednji zopet poteka pred upravnimi organi prve stopnje.

Sodišče meni, da ravnanje pritožnice ali zapletenost pravnih in dejanskih zadev, vključno s postopkom denacionalizacije, ne upravičujeta tako dolgega trajanja.

1. Sodišče ugotavlja še, da čeprav se zdi, da je napredek v postopku dedovanja ovirala razveljavitev odločbe o denacionalizaciji in sledeči postopek, je sodišče prekinilo postopek dedovanja šele 2. februarja 2003. Presenetljivo je tudi to, da v postopku dedovanja sodišče še vedno ni odločilo o pritožbi pritožnice z dne 27. marca 2003.

38. Po proučitvi vsega predloženega gradiva in v skladu s sodno prakso Sodišče ocenjuje, daje bilo trajanje postopka v obravnavani zadevi predolgo in ni izpolnilo zahteve po sojenju v razumnem roku.

Prišlo je torej do kršitve prvega odstavka 6. člena.

2. 13. člen

1. Sodišče ponovno poudarja, da 13. člen Konvencije zahteva, da se zagotovi učinkovito pravno sredstvo pred domačimi oblastmi glede zatrjevané kršitve zahteve po sojenju v razumnem roku iz prvega odstavka 6. člena (gl. *Kudla proti Poljski [GC]*, št. 30210/96, odstavek 156, ESČP 2000-XI). Sodišče ugotavlja, da je ugovore in trditve, ki jih je predložila Vlada, zavrnilo v prejšnjih zadevah (gl. *Lukenda*, naveden zgoraj) in ne vidi razloga, da bi v obravnavani zadevi prišlo do drugačnega zaključka.

2. Zato Sodišče meni, da je v obravnavani zadevi prišlo do kršitve 13. člena zaradi pomanjkanja pravnega sredstva v domačem pravu, s katerim bi pritožnica mogla pridobiti odločbo, na podlagi katere bi lahko uveljavljala svojo pravico do sojenja v razumnem roku, kot to določa prvi odstavek 6. člena.

II. UPORABA 41. ČLENA KONVENCIJE

1. 41. člen Konvencije določa:

Če Sodišče ugotovi, da je prišlo do kršitve Konvencije ali njenih protokolov, in če notranje pravo visoke pogodbenice dovoljuje le delno zadoščenje, Sodišče oškodovani stranki, če je potrebno, nakloni pravično zadoščenjem

A. Škoda

42, Pritožnica je zahtevala 50.000 EUR (eurov) za premoženjsko in nepremoženjsko škodo.

1. Vlada je zahtevku oporekala.

2. Kar zadeva zahtevo pritožnice za premoženjsko škodo, Sodišče ugotavlja, da je pritožnica upravičena do povrnitve stroškov na domačih sodiščih; tako je zahteva zavrnjena (gl. *Lukenda*, navedeno zgoraj). Sodišče vseeno ocenjuje, da je pritožnica gotovo utrpela nepremoženjsko škodo. Po prostem preudarku ji pa tej postavki Sodišče prisoja 3.200 EUR (eurov).

B. Stroški

1. Pritožnica je zahtevala tudi povrnitev stroškov postopka pred Sodiščem. Vendar ni navedla točnega zneska.

3. Vlada glede tega ni imela komentarja.

1. V skladu s sodno prakso Sodišča je pritožnica upravičena do povrnitve stroškov le, če dokaže, da so dejansko nastali, da so bili potrebni in da so razumno visoki. Čeprav pritožnica ni navedla točnega zneska, Sodišče v obravnavani zadevi ob upoštevanju podatkov, s katerimi razpolaga, in gornjih meril ocenjuje, da je pritožnici, ki jo je

sicer zastopal odvetnik, vendar je vse predložitve opravila sama, razumno prisoditi znesek 600 EUR (eurov) za stroške postopka pred Sodiščem,

C. Zarrrrerdrre obresti

48. Sodišče ocenjuje, da je primerno, da se zamudne obresti obračunajo po mejni posojilni obrestni zveri Evropske centralne banke, zvišani za tri odstotne točke.

IZ TEH RAZLOGOV SODIŠČE SOGLASNO

1. *razglaša*, da je pritožba dopustna;
2. *razsoja*, da je prišlo do kršitve prvega odstavka 6. člena Konvencije;
3. *razsoja*, da je prišlo do kršitve 13. člena Konvencije;
4. *razsoja*
 - a. da mora tožena država pritožnici v treh mesecih od dne, ko postane po drugem odstavku 44. člena Konvencije sodba dokončna, plačati 3.200 EUR (tri tisoč dvesto eurov) za nepremoženjsko škodo in 600 EUR (šeststo eurov) za stroške postopka, zvišano za morebitni davek;
 - b. da se po izteku navedenih treh mesecev do plačila obračunajo na navedene zneske linearne obresti po stopnji, ki je enaka stopnji posojilne obrestne mere Evropske centralne banke, zvišani za tri odstotne točke;
5. *zavrne* v preostalem delu zahtevke pritožnice po pravičnem zadoščenju.

Sodba je napisana v angleščini in pisno notificirana 21. decembra 2006 v skladu z drugim in tretjim odstavkom 77. člena Poslovnika Sodišča.

Vincent BERGER Corneliu BIRSAN
Sodni tajnik Predsednik senata